

Humus¹¹⁰

Afdelingsblad IVN Maastricht

najaar 2021

Beleef de natuur

Bestuur

Voorzitter

Anneke van Montfort 06-11095935 an.van.montfort@hotmail.com

Secretaris/ledenadministratie en vertrouwenspersoon v.d. afdeling

Carlo Poolen 043-3626261 ivn.maastricht@home.nl

Penningmeester

Anneke van Montfort

Leden

Gid van Schijndel 06-21253047 gid.van.schijndel@home.nl
Chris van den Ende 043-3638055 chris.vandenende53@gmail.com
Vanessa Ali 06-21555764* vanessahilwig@gmail.com

Coördinatoren werkgroepen

Werkgroep Publieksactiviteiten

Vanessa Ali 06-21555764* vanessahilwig@gmail.com *na 18.00 uur

Werkgroep Jeugd - 'de Jekerdal-scharrelkids'

Vacature (voor inlichtingen: Carlo Poolen)

Werkgroep Flora (WGF)

Vacature (voor inlichtingen: Irma Kokx)

Werkgroep Natuurbeheer (WGNB)

Dirk van de Weijer 043-3617900 bonlogis@hotmail.com

Werkgroep Vogels (WGV)

Christine Woestenburg 06-11168852 wgv.maastricht@gmail.com
Nico Wetzels 043-3479211

Werkgroep Wandelen met busvervoer

Herman Heemskerk 043-3613565 herman.heemskerk@home.nl

Werkgroep PR

Chrit Merckelbagh 043-3612892 chritm@gmail.com

Werkgroep BOP (Beheer & Onderhoud Projecten)

Chris van den Ende 043-3638055 chris.vandenende53@gmail.com

Projectgroep Tiny Forest + Jubileum

Tineke de Jong 043-3521109 tineke.de.jong@kpnplanet.nl

Secretariaat

Carlo Poolen IVN Maastricht, Trichtervooqdenstraat 70, 6223 CT Maastricht
043-36262
ivn.maastricht@home.nl

Humus¹¹⁰

Afdelingsblad IVN Maastricht

Najaar 2021

Voorop staat . . .

...dat we een prachtige jubileumplek hebben!

Het zal je niet ontgaan zijn dat onze jubileumplek is uitgebreid met een trap om de bereikbaarheid te verbeteren. In deze Humus kun je er alles over te weten komen. Misschien ben je er al zelf geweest en heb je een moment op de bank zitten mijmeren, uitkijkend over het Jekerdal.

Misschien heb je je ogen tussen eik en beuk als vogels vrij laten dwalen over Jeker en dal. En ben je nog even blijven wijlen met de gedachte straks kan later nog....

En dat is precies waar onze jubileumplek voor bedoeld is....geniet er van!

[Chrit Merckelbagh]

Bestuursberichten

Het bestuur van IVN Maastricht vergadert maandelijks waarvan drie keer per jaar samen met de coördinatoren van de werkgroepen. In dit artikel informeren wij u over de belangrijkste onderwerpen.

De Natuurtuinen

Het CNME wil de Natuurtuinen afstoten in verband met bezuinigingen die door de gemeente zijn opgelegd. Voorlopig kunnen we tot aan het eind van dit jaar de Natuurtuinen gebruiken.

De gemeente heeft een rapport laten opstellen om een doorstart te kunnen maken. Tot op heden (10-08-2021) krijgen we helaas geen inzage

in het rapport. Het lijkt erop dat het een lang proces gaat worden. We hebben daarom gevraagd om de Natuurtuinen te mogen gebruiken totdat er een oplossing is gevonden.

Stichting Nymphaea

Deze stichting beheert het vermogen van het IVN District Limburg. In de ledenvergadering van maart hebben we het aanbod gekregen om ons spaargeld te beleggen via deze stichting. Het aanbod is interessant omdat de rente extreem laag staat. Het bestuur onderzoekt de voordelen en de mogelijke risico's van beleggen en zal de leden een voorstel doen in de komende ledenvergadering.

Corona

Door de coronamaatregelen zijn veel IVN-activiteiten niet kunnen doorgaan of zijn flink aangepast. De maatregelen zijn flink versoepeld, dus kunnen we de draad weer oppakken. Wel zijn er nog altijd belemmeringen, o.a. in de vorm van 1,5 meter afstand. Voor excursies kan dit gevolgen hebben voor de groepsgrootte en er kunnen minder mensen in een binnenruimte. Toch gaan we langzaam terug naar de oude situatie. Maar corona heeft ons geleerd om activiteiten op een andere wijze te organiseren, zoals digitale lezingen, excursies in de vorm van een speurtocht of het gebruik van

filmpjes. De werkgroep publieksactiviteiten gaat de nieuwe werkvormen inpassen in onze nieuwe activiteiten.

Nieuwe leden

In de afgelopen periode hebben we aanmeldingen ontvangen van Berto Aussems en Dymph Korse, Ingeloes Feyen, Nannie Floor, Raymond Frenken, Nicole Renkens en Lorenzo Hendrix, Marieke Huivenaar en Wim Voogt, Florence Lemmens, Wil Lochs, Aimée Paashuis, Veronique de Roos en Ieke Witteveen. We heten iedereen van harte welkom bij onze vereniging.

Post

In dit overzicht vindt u post die het bestuur van IVN Maastricht in de afgelopen periode heeft ontvangen. U kunt een poststuk opvragen bij de secretaris, Carlo Poolen. * IVN Eijsden: de Wissel, nrs. 2021, 01 en 02 * Schone Rivieren: handleiding organiseren schone rivierenexpeditie * IVN Regio Maas & Mergelland: concept-verslag Regiovergadering 29/3 * IVN District Limburg: informatie Tuiny Forest / Waterklaar * CNME: Monitorrapport 2020 * NMF Limburg: Jaarbericht 2020. [Carlo Poolen]

Huib Poolen bedankt!

Jarenlang heeft Huib Poolen er voor gezorgd dat de Humus in de wijk Brusselse poort bij de leden in de bus viel. Ook bracht hij Humus-pakketten naar de andere bezorgers in Maastricht-West en zorgde hij dat Carlo genoeg exemplaren kreeg voor zijn route, voor relaties en leden buiten Maastricht. Met het klimmen der jaren is dit te zwaar geworden voor Huib en heeft Nico Wetzels deze taak overgenomen.

Huib, hartstikke bedankt voor je jarenlange inzet!

Nico, welkom bij de bezorgersclub!

Facebook

IVN Maastricht is nu ook op Social Media actief! Op onze Facebook-pagina houden we jullie up-to-date met realtime informatie over allerlei activiteiten. Zo kunnen we meer mensen (jong en oud) bereiken met al onze activiteiten en natuureducatie en hopen zo bij te dragen aan een duurzame samenleving.

Heb je Facebook? Like ons dan op: IVN Maastricht.

Jubileum activiteiten

Corona en IVN Maastricht

We vieren ons jubileumjaar met activiteiten waar Corona-richtlijnen op van toepassing zijn (het is helaas niet anders), zoals: 1,5 m afstand houden en thuisblijven bij ziekteverschijnselen.

Al onze activiteiten gaan door onder voorbehoud. Waarschijnlijk zal het aantal plaatsen beperkt zijn en is opgave vooraf noodzakelijk. Houd daarom de website en de flyers die per mail toegezonden worden goed in de gaten. Hierin komt een link te staan waarmee u zich kunt aanmelden.

Voor meer informatie kan contact opgenomen worden met Vanessa Ali (e-mail: vanessahilwig@gmail.com).

Zondag 12 september - Op fotosafari met Goos!

Zin in een avontuur? Ga dan mee op fotosafari met Goos Bronkhorst. Je moet wel vroeg uit de veren, want we vertrekken om 08.00 uur van uit de Natuurtuinen Jekerdal. Onder leiding van Goos gaan we op jacht naar het perfecte plaatje...we proberen in het vroege ochtendlicht de natuur in de parken van de stad met een camera te vangen.

Wees niet bang om mee op safari te gaan, omdat je denkt dat je geen mooie foto's kunt maken, vertrouw op gids Goos en verbaas jezelf. We zijn rond 10.30 uur terug, dan is er nog een gezellig samenzijn in de Natuurtuinen met koffie en vlaai. Natuurlijk bekijken we dan de gemaakte foto's en als je wilt kun je deze insturen voor de fotowedstrijd. Goos kan je er alles over vertellen. Aanmelden via de flyer die je per mail krijgt toegestuurd of via onze website.

[Chrit Merckelbagh]

Zondag 19 september - Sterwandeling Groeve en Sint-Pietersberg

In het kader van ons 50-jarig jubileum organiseren we ook de Sterwandeling voor de Regio Maas & Mergelland, die ook bedoeld is als hernieuwde kennismaking met elkaar en als oproep om samen weer aan het werk te gaan. In verband met corona blijven wij

voorzichtig: wij lopen aan de hand van een routebeschrijving in groepen en in tijdslots. De wandeling met een leuke quiz voert door de groeve en langs de hellingen van de Sint-Pietersberg. De ontvangst is bij Châlet D'n Observant met koffie en vlaai.

Ook als je bekend bent met de groeve blijft het interessant te ontdekken hoe de natuur nieuwe kansen grijpt. Er ontwikkelen zich schrale kalkweides, bosjes en waterpartijen. Op de steile hellingen binnen en buiten het afgravinggebied vergroot de ligging in zon of schaduw de biodiversiteit. Het is een unieke plek waar wij successie zien versus wat stabielere levensgemeenschappen. Als contrast zien we wat er allemaal bewaard gebleven is: mergelgangen, fort Sint-Pieter, een donjon, de duivelsgrot, de Apostelhoeve en Château Neercanne. Met de oehoe en andere bedreigde diersoorten is dit een van de veelzijdigste natuurgebieden van Nederland. Een prominente plaats in de wandeling is gereserveerd voor onze jubileumplek 'Eik en Beuk'.

Na afloop kun je onder het genot van een drankje nog gezellig napraten, want IVN Maastricht jubileert én trakteert. Aanmelden kan via de flyer die je per mail krijgt toegestuurd of via onze website. [Arie Boersma./Chrit Merckelbagh]

Zaterdag 25 september en Zaterdag 23 oktober Scharrelkidsspeurders naar Tiny Forest in Maastricht

Hopelijk kunnen we na de vakantie weer starten met de Scharrelkidsactiviteiten. In het kader van het jubileum zouden we steeds in een andere Tiny Forest op zoek gaan naar kleine beestjes en natuurlijk gaan we ook kijken hoe hoog de boompjes zijn gegroeid in 2½, 2 of 1 jaar. Want het eerste Tiny Forest is in april 2019 geplant in Malberg aan de Schildruwe bij KC Manjefiek en de boompjes zijn nu al van 1 meter naar 3 meter hoog gegroeid.

We gaan daar op zaterdagmiddag 25 sept. 14.00 uur de boompjes bestuderen en opmeten en kijken welke diertjes er allemaal leven. Een voorproefje hadden we al tijdens

de jubileumfietstocht waarbij we bij de post Tiny Forest Manjefiek al 15 verschillende dieren in een korte tijd konden spotten.

Dit gaan we ook op zaterdagmiddag 23 oktober 14.00 uur doen maar dan in de Tiny Forest in Heer bij de Suringarschool aan de Joseph Bechlaan. Hier is het bosje Het Kruisbos in maart 2020 geplant, dus als wij er komen zijn de bomen al 1½ jaar de hoogte in gegroeid. Dus let op de flyers en help mee zoeken naar kevertjes en ander gespuis in de Tiny Forest van Maastricht. [Scharrelkidsteam]

Zondag 10 oktober - Jubileumwandeling Frontenpark/Boschpoort

Natuur, avontuur en cultuur in het Belvédère-gebied, de Hoge en Lage Fronten en het waterrijke Boschpoort. Deze bijzondere wandeling voert je door een gebied met een belangrijk industrieel verleden. Het lag oorspronkelijk tussen de eerste en tweede stadsomwalling en bleef lange tijd onbebouwd. Naast de kloosters met uitgestrekte moestuinen en boomgaarden, was het industrieel Petrus Regout die met fabrieken zoals kristal-, glas- en aardewerf fabriek Regout & Co zijn stempel op dit gebied drukte. Nu is er bijzondere nieuwbouw in het Statenkwartier voor in de plaats gekomen.

Avontuurlijk is het doolhof van de Hoge en Lage Fronten, bekend door de muurhagedis. Via het Frontenpark bereiken we Bosscherveld dat door zijn waterwegen bijna het Venetië van Maastricht kan worden genoemd. Kortom cultuur, natuur en avontuur tijdens deze wandeling. We starten om 13.30 uur bij Filmhuis Lumière aan het Bassin. Aanmelden via de flyer die je per mail krijgt toegestuurd of via onze website. [Herman Heemskerk]

Zondag 24 oktober - Bomenfestival Limburg, bomenspeurtocht Amby

Na uitstel van het bomenfestival in verband met corona, zal de bomenexcursie in Maastricht als onderdeel van het bomenfestival nu op zondag 24 oktober om 13.30 uur plaatsvinden. We gaan deze keer proberen om met gidsen in kleine groepjes van 10 personen te werken en daarnaast in tijdslots op pad te gaan in groepjes van bijvoorbeeld vier personen.

Dit omdat gebleken is dat mensen deze manier van wandelen met informatie op papier heel fijn vinden. Een uitdaging met vragen, filmpjes of foto's viel ook in goede aarde, omdat je er dan meer mee bezig bent en meer gaat zien. Daarom werken we met een fotospeurtocht met vragen. Ontdek zo de oudste boom van Maastricht, een boom met knieën of een boom met een bijzonder verhaal.

Doelgroep: bomenliefhebbers en kinderen en volwassenen die het spannend vinden een bomenspeurtocht te lopen. We starten bij Withuishof op de hoek Bergerweg / Molenvweg (P op de ventweg Bergerstraat 2-4). Aanmelden via de flyer die je per mail krijgt toegestuurd of via onze website. [Tineke de Jong]

Zondag 31 oktober - Weer geen wandeling met busvervoer!

Het is verschrikkelijk jammer, maar de Werkgroep Wandelen heeft besloten de al twee keer uitgestelde Ardennenwandeling van Stavelot naar Coö opnieuw uit te stellen in afwachting van betere tijden. Het is niet in te schatten hoe de situatie omtrent Corona einde oktober is en welke maatregelen er dan gelden in Nederland én België. Voor het reizen met de bus zijn er ook voorwaarden, zoals het dragen van mondkapjes, ingevulde gezondheidsverklaring en contactloos betalen.

Dit willen wij je besparen. Wij willen geen enkel risico lopen en je niet blootstellen aan schijnzekerheid. We hopen dat we in het voorjaar van 2022 met z'n allen niet alleen een mooie, maar vooral weer een gezamenlijke wandeling kunnen maken. Samen op pad...we kijken er naar uit!

[Herman Heemskerk/Chrit Merckelbagh]

Zondag 14 november - Jubileumwandeling Itteren en de Grensmaas

Vertrek 13.30 uur bij de Kerk van Itteren, Brigidastraat 66, Itteren.

Het Grensmaasproject zorgt voor grindwinning, bescherming tegen hoogwater en nieuwe natuur. Na verbreden van de stroomgeul en afgraven van de oevers is het gebied vrijgegeven voor spontane natuurontwikkeling. Al snel hebben planten, struiken en bomen het gebied in bezit genomen. Halfwilde paarden en runderen houden de

bosopslag binnen de perken. Watervogels voelen zich thuis op de brede Maas. Itteren is nu een hot-spot voor het kijken naar vogels.

De wandeling voert door de nieuwe natuur. We passeren de riviertjes Geul en Kanjel en zien een stukje van het Maasdorpje Itteren met de nieuwe recreatieplas. De route voert langs de hoeve van het verdwenen kasteel Hartelstein. Hier vinden we een archeologisch bezoekerscentrum met vondsten uit het Maasdal. Ook ligt er één van de 65 paardenskeletten die bij Borgharen zijn gevonden. Aanmelden via de flyer die je per mail krijgt toegestuurd of via onze website. [Carlo Poolen]

Zondag 12 december – Jubileumdag, deel 2

Op 26 juni hadden we een beperkte Jubileumdag ter herdenking van de 50e verjaardag van IVN Maastricht. Bij onze jubileumplek 'Eik en Beuk' werd een nieuw kunstwerk (trap) geopend (zie pagina 12).

We hopen dit jubileumjaar af te sluiten door niet alleen een receptie te houden voor onze leden en donateurs, maar ook voor onze sponsors en andere mensen die IVN Maastricht hebben geïnspireerd en samengewerkt om te staan waar we nu staan. Dus reserveer alvast 12 december vanaf 13.30 uur, Natuurtuinen Jekerdal. Nadere informatie volgt als we meer weten over het programma en of de coronamaatregelen in december het ons toelaten om zo'n evenement te houden. [Het Jubileumcomité]

Overige activiteiten

25 september t/m 3 oktober

Beleefweek Limburg - Gezonde landschappen, gezonde Limburgers

Tijdens Beleefweek Limburg van 25 september t/m 3 oktober 2021 kunt u het bijzondere Limburgse landschap beleven. Dit jaar kan dat voor het eerst in beide Limburgse provincies, in Nederland én België. Het thema van 2021 is: "Gezonde landschappen, gezonde Limburgers". Doe ook mee en proef de streekproducten, verwonder je over de vergezichten en geniet van het landschap. Momenten om mooie nieuwe herinneringen te laten ontstaan. Diverse partners in Nederlands en Belgisch Limburg organiseren tijdens de Beleefweek Limburg dagelijks vele activiteiten in en rondom de prachtige natuur in Limburg. Voor elk wat wils!

Ook IVN Maastricht zal in deze week meedoen. Dit doen we door een bezoek te organiseren aan een biologisch boerenbedrijf of tuinderij waar gezonde voeding wordt geproduceerd. Dit combineren we met een mooie wandeling door het landschap in de buurt. Bij het ter perse gaan van deze HUMUS is dit nog niet verder ingevuld, dus houd de flyer of onze website in de gaten. Voor nadere informatie kun je terecht bij Antonie de Beaumont, tel. 06-53842539. [Antonie de Beaumont]

Zaterdag 30 oktober – Nacht van de nacht

Laat het donker zijn en ontdek hoe mooi de nacht is tijdens de 'Nacht van de Nacht'

Van 19.00 uur tot 22.15 uur, vertrek bij de kerk in Bemelen.

De 'Nacht van de Nacht' wordt dit jaar voor de 17^e keer georganiseerd en valt elk jaar op de laatste zaterdagavond en -nacht van oktober. We bezoeken een gebiedje vlak bij Maastricht waar het nog echt duister kan zijn. We vertrekken vanuit Bemelen en lopen richting Wolfshuis bij 't Rooth voor een echte beleving van het donker. Hier bezoeken we de Van Tienhovenmolen. Deze molen uit 1855 is de enige molen in Nederland die grotendeels is opgetrokken uit mergel. De molen is genoemd naar Pieter van Tienhoven, één van de oprichters van Natuurmonumenten. In de molen krijgen we koffie, thee, chocomel en nog iets lekkers. Ook is er een korte

presentatie over vogels. De molen ligt boven op het plateau, dus hier hebben we een mooi zicht op de sterrenhemel, tenminste als de wolken dat toelaten. Na de stop wandelen we verder langs de groeve 't Rooth terug naar Bemelen, ook dit is weer een donker stukje en kunnen we genieten van de stilte en de natuur in de duisternis. De

wandeling gaat gedeeltelijk over onverharde paden en bij nat weer kunnen die behoorlijk modderig zijn. We lopen 2 stukken van ongeveer 4 km lang. Een zaklamp meenemen mag, maar is niet nodig. Wel vragen we om zo weinig mogelijk gebruik van de zaklamp te maken. U zult merken dat uw ogen snel wennen aan de duisternis. Wel is het gewenst om veiligheidshesjes aan te doen omdat we een stukje over de weg lopen. Aanmelden via de flyer die je per mail krijgt toegestuurd of via onze website. Voor verdere informatie kun je contact opnemen met Antonie de Beaumont, e-mail: antonie@debeaumont.com.

hoveniersbedrijf
Groen | centrum Biesland
tuinarchitectuur - sierbestratingen - sierplanten

Al meer dan 25 jaar de specialist op het gebied van
aanleg en onderhoud van creatieve tuinen.

Volg ons op

www.facebook.com/groencentrum.biesland

of kijk op

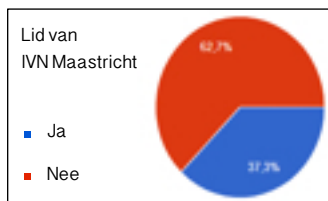
www.groencentrumbiesland.nl

Cannerweg 262, 6213 BL, Maastricht, tel. 043-3250421

Jubileum highlights

We hebben nu een half jaar achter de rug met toch veel activiteiten ondanks Corona. De excursies met tijdslots blijven goed lopen en trekken gemiddeld zo'n 90 deelnemers. Vanessa heeft de verdeling tussen leden en niet-leden van IVN Maastricht bij vier verschillende excursies nagevraagd en in een diagram gezet. Leuk om te zien dat meer dan de helft geen lid is. Daar hadden we ook op gehoopt, en we zien vooral dat de PR via een buurtkrant en mond tot mond reclame goed werkt. Leden van andere regioafdelingen kwamen kijken hoe wij dit deden.

Ook de experimenten met (foto)vragen en filmpjes voegde iets leuks toe. Zoals een deelnemer zei: "je leert beter kijken of door het op te zoeken er dieper mee bezig te zijn".

Eén van de vier diagrammen

De 24 uren vogeltelling leverde 8 groepjes vogeltellers op, 18 volwassenen en 5 kinderen, die met elkaar 90 soorten wisten te scoren. Met name Sint-Pietersberg (oehoe), Grensmaas (watervogels), Jekerdal (grote gele kwik), stadspark en centrum (slechtvalk) werden bezocht, naast de eigen tuin en een enkele wijk (tuinvogels) en buitengebied (kwartel). Zowel de start als de prijsuitreiking vonden plaats in de Natuurtuinen.

En natuurlijk de ledendag op 26 juni met de onthulling van de trap. Deze dag moest ook weer aangepast worden: gaan we wel of niet alle leden uitnodigen, met of zonder film, gaan we met slechts 2-tallen of toch weer met 4- of 8-tallen op pad???? Het werd een combi, met een beperkt aantal leden bij de opening met loco-burgemeester Vivianne Heijnen en Frenk Janssen van Natuurmonumenten, geen film na afloop, wél de nazit met een hapje en een drankje. Gezellig zoals vanouds.

Vóór de vakantie hebben we nog een fietstocht met mooi fietsweer gehad en in september gaan we verder met ons leuke jubileumprogramma. [Tineke de Jong]

Zaterdag 26 juni - officiële opening trap Jubileumplek

Corona heeft bij het bestuur veel twijfel veroorzaakt bij het organiseren van een feest in het kader van het 50-jarig jubileum. Welke datum, hoeveel mensen, welke locatie? Enfin, uiteindelijk is besloten om op 26 juni op onze jubileumplek 'Eik en Beuk' met een beperkt gezelschap het aangelegde kunstwerk te openen en later dit jaar ruimere aandacht aan het jubileum te geven zoals een gebruikelijke receptie en dergelijke (zie pagina 9). Tevens werd besloten om op diezelfde dag onze leden een wandeling aan te bieden die langs de jubileumplek zou voeren zodat de leden die daar de mogelijkheid

voor hadden tóch van het fonkelnieuwe kunstwerk konden genieten (zie verslag pagina 32).

Een kunstwerk? Het was inmiddels een publiek geheim geworden dat het kunstwerk van onze vereniging een trap zou zijn. Immers, op 2 juni werd in het programma Vitrien van RTV Maastricht uitgebreid aandacht geschonken aan de trap met leuke filmopnamen en interviews. Je kunt de reportage nog eens bekijken op onze website onder het

kopje 'IVN Maastricht op TV'. Hartstikke leuk!

Tegen de westflank van de Sint-Pietersberg heeft de werkgroep BOP (Beheer en Onderhoud Projecten) in een paar dagen een trap gebouwd van cortenstaal. Maar voordat het zover was is er behoorlijk wat werk aan voorafgegaan in de vorm van passen en meten, overleg met de vormgever, vergunningverkrijging en zo meer.

Maar waarom een trap? Onze vereniging heeft meerdere jubilea gevierd en heeft ter gelegenheid daarvan op de Sint-Pietersberg de zogenaamde jubileumplek "Eik en Beuk" gerealiseerd. Deze jubileumplek - onder andere bestaande uit een bank van silex, beschermt door een haagbeuk en geflankeerd met een eik en een beuk - ligt aan de bovenzijde van een talud en was in het verleden goed bereikbaar met een eenvoudig wandelpaadje dat daar pal langs voerde. In de loop der jaren is aan de onderzijde van het talud een nieuw en veel toegankelijker wandelpad ontstaan en raakte het bovenste paadje in verval. Het gevolg was dat je als wandelaar absoluut niet kon zien dat bovenop het talud een leuke, beschutte zitbank was met een prachtig uitzicht op het Jekerdal. In 2019 ontstond het idee om daar wat aan te doen: de bereikbaarheid verbeteren door er een trap te maken. En dat heeft onlangs zijn beslag gekregen.

Overigens: de jubileumplek is veel méér dan alleen een bank van silex, je moet het gewoon echt gezien hebben. Je waant je in het Frankrijk van Zuid-Limburg. Later in het jaar hopen we over het ontstaan en de vormgeving van onze jubileumlocatie in uitgebreidere vorm te kunnen berichten.

De trap bestaat, in grote lijnen, uit tien bakken van cortenstaal die trapsge-
wijs op elkaar gestapeld zijn en on-
derling stevig zijn verankerd. Elke bak
is tot aan de bovenrand gevuld met
silex. De trap onderscheidt zich van
alle andere trappen in Nederland
door het gedicht dat op de treden is
aangebracht, een gedicht van Chrit
Merckelbagh.

Op 26 juni waren Vivianne Heijnen - loco-burgemeester van Maastricht – en Frenk Janssen namens Natuurmonumenten als eigenaar van het terrein bij ons te gast om de trap met een feestelijk tintje te openen. Na een gebruikelijk toespraakje van onze vereniging en de loco-burgemeester werd Frenk Janssen enigszins verrast toen hij een bezem in zijn handen kreeg ‘gedrukt’ met het verzoek om wat rommel weg te vegen die vlak vóór de trap lag. Immers je laat een dame als Vivianne toch niet door de rommel lopen als je de trap omhoog wilt. Het bezemwerk leverde een leuke verrassing in het beton op: IVN ‘in een grasmat’. Daarna was het de beurt aan Vivianne om aan het touw te trekken. “Dat doe ik liever met ons drieën, vinden jullie dat goed?” Met ons drieën hebben we het doek omhoog getrokken en bij onze beide gasten werd er met een

“wowh hé, wat mooi” gereageerd. Het gedicht sprong eruit en maakte van de trap als technisch kunstwerk gelijk een écht kunstwerk. Bedoeld is om het gedicht te lezen van beneden naar boven, maar als je het andersom doet is en blijft het even kunstzinnig. Boven op het talud, bij de zitbank werd er een toast uitgebracht; Harry Geelen en Jan Speckens (de twee vertegenwoordigers van BOP) hadden ervoor gezorgd dat er gekoelde alcoholische bubbels klaar stonden. Het werd een ontspannen en gezellig gesprek met de gemeente Maastricht en Natuurmonumenten. Aangezien in de haagbeuk een opening is gesnoeid in de vorm van een venster, kon door dat venster de ontspannen sfeer stiekem worden vastgelegd. Nadat we gezamenlijk via de trap weer naar beneden waren gelopen, bleven onze twee

gasten daar tóch nog even stilstaan om van de nieuwe trap te genieten. In de Natuurtuinen werd onder het genot van een drankje en een hapje nog een poosje nagebabeld en daarna gingen onze twee gasten weer ‘huiswaarts’. Beiden hebben ons laten weten dat ze van het moment genoten hebben. Ik en vele anderen die bij de opening aanwezig waren kijken er ook met veel plezier op terug.

Tijdens de opening vertrokken elders de eerste deelnemers aan de wandeling door het Jekerdal, over de flanken van de Cannerberg en de Sint-Pietersberg, en langs de pas geopende trap.

Van de opening zijn door Vanessa Ali diverse foto's en filmfragmenten gemaakt en die zullen binnenkort op onze website staan.

[Chris van den Ende]

Maak een mooie foto

Er zijn weer een paar mooie foto's binnengekomen bij de redactie!

Blijf wel foto's insturen naar het redactieadres: chris.vandenende53@gmail.com

Want 't zijn toch geweldige plaatjes....zeg nou zelf!

Hartverwarmend

Marjan Bouwsma: "Ik heb met de jubileumwandeling door Heugem gezien dat er een tuin is gemaakt door en voor bewoners uit Heugem. Dit trof mij en vond het hartverwarmend. Dus heb ik daar foto's van gemaakt".

Mug

Chris van den Ende: "Op 20 april zag ik vanuit de woonkamer een langpootmug tegen het raam zitten en of het zo moest zijn bleef het insect fotogeniek stilzitten".

Geen mail alstublieft!

Else van Schaijk: Tijdens de jubileumwandeling van afgelopen zondag 16 mei kwam ik in de buurt van het Natuurhistorisch museum een bijzonder tafereel tegen. Naast de voordeur van een woning hing een vogelhuisje met daarbij het volgende bericht:

"Beste postbode, geen mail alstublieft. Hier leeft een vogeltje met haar baby's (bel alstublieft)."

Bij het bericht waren pijlen getekend die naar de brievenbus van de woning wezen. Ik heb het eens van een afstandje zitten bekijken, en inderdaad, het duurde niet lang voordat ik een koolmees de brievenbus zag binnengaan.

Cursussen Workshops Webinars Zoomlezingen

Woensdag 17 november - Lezing Parel langs de Grensmaas

Fred Erkenbosch geeft voor IVN Maastricht een lezing over het bijzondere Grensmaasgebied gelegen tussen Maastricht en Geulle. De Grensmaas is het onbevaarbare deel van de Maas, dat ten noorden van Maastricht begint en stroomafwaarts loopt tot aan Roosteren. Rijkswaterstaat werkt in dit gebied aan de bescherming tegen hoogwater door de stroomgeul te verbreden en de uiterwaarden te verlagen. Duizenden hectare nieuwe natuur is in dit gebied aangelegd. Dit gebied heet nu officieel **'RivierPark Maasvallei'**.

Het project Grensmaas heeft drie doelstellingen: bescherming tegen hoogwater, natuurontwikkeling en het winnen van grind. Bescherming tegen hoogwater en natuurontwikkeling worden gefinancierd door de winning van 53 miljoen ton grind. De presentatie, met als rode draad de Grensmaas, gaat niet alleen over de mooie natuur in wording maar ook over de afwisselende landschappen en cultuurhistorische elementen langs en op de oevers van de Maas die in Eijsden ons land binnenkomt. Prachtige hellingbossen met de bijzondere voorjaarsflora zoals het Bunderbos, de omgeving van kasteel Neercanne, de Observant met het Popelmondedal. Bijzonder zijn ook de landgoederen langs de Maas zoals Vaeshartelt, Hartelstein en Meerssenhoven. De voormalige dorpen Itteren en Borgharen en het gehucht Voulwames bij Bunde liggen nu veilig achter de dijken. Dit geldt ook voor Geulle aan de Maas. Het Grensmaasproject is, anno 2021, in Borgharen, Itteren en Geulle aan de Maas afgerond. Al deze elementen komen in

deze lezing aan de orde. Gezien de laatste ontwikkelingen met de wateroverlast in juli, denken wij dat dit een passend onderwerp is voor een lezing.

Locatie: Natuurtuinen Jekerdal, Drabbelstraat 7 te Maastricht. Tijdstip: 20:00 uur.

De presentatie wordt in hybride-vorm aangeboden: 1) er is - vanwege de coronamaatregelen - plaats voor 10 deelnemers in de Natuurtuinen en 2) de lezing is ook online (als de techniek meewerkt) te volgen. Er komt een keuze voor fysieke of online aanwezigheid in het aanmeldingsformulier. Aanmelden via de flyer die je per mail krijgt toegestuurd of via onze website.

Cursus Stadsnatuur

Tot nu toe kon de cursus Stadsnatuur niet of alleen in gewijzigde vorm doorgaan. Zo is in plaats van een lespakket Vogels een online lezing over Vogels aangeboden. Gezien de huidige stand van zaken, de geldende coronamaatregelen en het aantal cursisten dat fysiek in de Groene Ruimte aanwezig mag zijn, durven we het aan om de cursus Stadsnatuur vanaf september weer op te pakken met de lespakketten Kaart, kompas en GPS, Diersporen en Natuurbeheer. Voor elk lespakket geldt dat de kosten voor IVN-leden € 7,50 bedragen en voor niet-leden € 10,00. Aanmelden vooraf is verplicht. In de flyers en op de website wordt de link voor aanmelden opgenomen. De lespakketten Geologie en Landschap van dit voorjaar schuiven definitief door naar voorjaar 2022. Voor verdere informatie kan contact opgenomen worden met Irma Kokx, e-mail: ipa.kokx@gmail.com

September - Lespakket Kaart, kompas en GPS

Dit lespakket bestaat uit een theorieles over het lezen van kaarten, het gebruik van een kompas en een korte uitleg over hoe GPS werkt. In de bijbehorende praktijkles wordt aan de hand van oefeningen het geleerde in praktijk gebracht. De lesdata zijn dinsdagavond 7 september voor de theorieles (van 20.00 uur tot ongeveer 22.15 uur, in de Natuurtuinen Jekerdal, Drabbelstraat Maastricht) en zaterdagmorgen 25 september voor de praktijkles (van 9.30 uur tot 12.30 uur, locatie wordt nog bekend gemaakt). De kosten voor dit lespakket bedra-

gen voor IVN-leden € 7,50 en voor niet-IVN-leden € 10,00. Je kunt je voor dit lespakket aanmelden via de link op onze website onder de kop Cursussen.

Oktober - Lespakket Diersporen

In de theorieles is de opdracht aan de cursisten om diersporen te sorteren om zo de verschillende diersporen te leren herkennen. In de praktijkles wordt in een excursie gekeken wat voor diersporen er in het veld te ontdekken zijn. De lesdata zijn dinsdagavond 5 oktober voor de theorieles (van 20.00 u tot ongeveer 22.15 u, in de Natuurtuinen Jekerdal, Drabbelstraat Maastricht) en zaterdagmorgen 16 oktober voor de praktijkles (van 9.30 uur tot 12.30 uur, locatie wordt nog bekend gemaakt). De kosten voor dit lespakket bedragen voor IVN-leden € 7,50 en voor niet-leden € 10,00. Je kunt je voor dit lespakket aanmelden via de link op onze website onder de kop Cursussen.

November - Lespakket Natuurbeheer

Natuurbeheer is een breed begrip maar in dit lespakket gaat het om het onderhoud en dus snoeien van fruitbomen. De theorieles (onder voorbehoud) geeft een theoretische introductie hoe en wanneer fruitbomen te snoeien. De praktijkles bestaat uit een instructieles in de fruitbomenwei in Amby aan de Schovenlaan. De lesdata zijn dinsdagavond 2 november voor de theorieles (van 20.00 u tot ongeveer 22.15 u, in de Natuurtuinen Jekerdal, Drabbelstraat Maastricht) en zaterdagmorgen 6 november voor de praktijkles (van 9.30 uur tot 12.30 uur). Dit is tevens de nationale natuurwerkdag.

De kosten voor dit lespakket bedragen voor IVN-leden € 7,50 en voor niet-leden € 10,00. Je kunt je voor dit lespakket aanmelden via de link op onze website onder de kop Cursussen. Omdat de praktijkles alleen kan doorgaan bij goed weer, kan het zijn dat deelnemers op het laatste moment bericht krijgen dat de praktijkdag een week verschoven wordt.

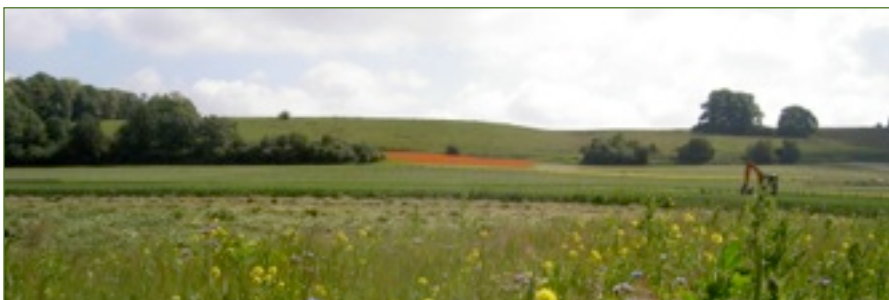

Februari 2022 - Lespakket Geologie

In dit lespakket wordt aandacht besteed aan de geologie van Zuid-Limburg waar de miljoenen jaren oude geologische geschiedenis aan de oppervlakte komt. De data voor dit lespakket zijn dinsdag 22 en zaterdag 26 februari 2022.

Maart - Lespakket Landschap

Geologie en Landschap zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De geologische geschiedenis van Zuid-Limburg is af te lezen aan het terrassenlandschap. De data voor dit lespakket zijn dinsdag 22 en zaterdag 26 maart.

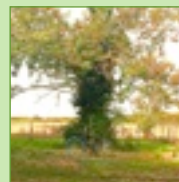
Maart/ april - Cursus Kaart, kompas en GPS

Naast de cursus Stadsnatuur worden ook de reguliere cursussen weer opgepakt. Zo zal in het voorjaar van 2022 de volledige cursus Kaart, kompas en GPS worden aangeboden waarin in de verschillende theorielessen het lezen van kaarten, het gebruik van een kompas en wat een GPS-systeem is, worden besproken. Daarnaast worden in twee praktijklessen de theorie in praktijk gebracht. Data zijn de woensdagavonden 23 maart, 30 maart en 13 april (voor de theorie) en de zaterdagochtenden 2 en 23 april voor de praktijkoefeningen.

ATTENTIE:

Doe ook mee aan de fotowedstrijd. Maak tijdens de wandeling een leuke foto die te maken heeft met 'Natuur en Cultuur in de buurt'. Dat mag ook gewoon met je smartphone, je hoeft er geen professionele camera voor te hebben.

Kijk voor meer info op www.ivn.nl/maastricht

Vragen staat vrij

Harry Mulder vraagt

Van mijn buurman Cees kreeg ik deze foto opgestuurd met de vraag, is het nest verlaten door de ouders vanwege de kou, weinige voedsel of zijn de ouders opgegeten door de in grote mate aanwezige eksters?

Antwoord van Janneke Ackermans

Het is altijd moeilijk in dit soort gevallen te bepalen waar de jonge meesjes precies aan overleden zijn.

Als de ouders onregelmatig komen, kan dat van alles betekenen. Bijvoorbeeld dat er nog maar

één ouder over is, die naast het kroost verzorgen ook nog voor zichzelf moet zorgen.

Er kunnen ook andere mezen in het territorium van het betreffende koppel aanwezig zijn, waardoor er ook aandacht gaat zitten in het verdedigen van het territorium.

Als beide ouders helemaal niet meer komen, is het mogelijk dat beide ouders dood zijn.

Het kan ook zo zijn dat één van de ouders dood is of het nest verlaten heeft (met een ander er vandoor) en dat de andere ouder het voeren alleen niet aankan en het legsel vervolgens verlaat. Er is dan altijd nog een mogelijkheid om een vervollegsels te starten.

Het minder goede voorjaar kan uiteraard ook een rol spelen. Veel regen, wind of kou komt de voorraad aan insecten niet ten goede. Dat heeft uiteraard tot gevolg dat de mezen minder voedsel vinden. Vaak zie je dan dat er minder jongen uitvliegen. De ouders voeren dan door, maar alleen de sterkste jongen overleven. Ik schat in dat als alle jongen dood zijn, er toch iets met de ouders aan de hand moet zijn geweest. Als het vrouwtje weg is en de jongen zijn nog "kaal", kan een koude nacht ook het einde betekenen. Het vrouwtje houdt de jongen nog lang warm in het nest tijdens de nachten. In elk geval tot de veren al een heel eind ontwikkeld zijn.

Het blijft dus een raadsel, maar ik denk wel dat in dit geval minstens één van beide ouders is uitgevallen.

Hopelijk heeft u volgend jaar meer geluk en kunt u jonge mezen uit zien vliegen.

[Lees verder op pagina 24](#)

Afdelingsactiviteiten

*** Jubileumjaar - IVN Maastricht - 50 jaar ***

September

za	04	09.30	Werkgroep Flora: activiteit nader te bepalen
wo	08	20.00	Bestuursvergadering: Natuurtuinen Jekerdal
za	11	09.30	Werkgroep Natuurbeheer: snoeien op nader te bepalen plek
di	14	20.00	Werkgroep Vogels: bijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal
wo	15	20.00	Werkgroep Flora: bijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal
di	21	20.00	Werkgroep Publieksactiviteiten: bijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal
za	25	08.00	Werkgroep Vogels: Excursie - plaats nog te bepalen

Oktober

za	02	09.30	Werkgroep Flora: activiteit nader te bepalen
wo	06	20.00	Coördinatorenoverleg/Bestuur - Natuurtuinen Jekerdal
za	09	09.30	Werkgroep Natuurbeheer: snoeien op nader te bepalen plek
di	12	20.00	Werkgroep Vogels: bijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal
wo	13	20.00	Informatieavond voor onze nieuwe leden - Natuurtuinen Jekerdal
di	19	20.00	Werkgroep Publieksactiviteiten: bijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal
wo	20	20.00	Werkgroep Flora: evaluatie en planning 2022 - Natuurtuinen Jekerdal
za	30	08.00	Werkgroep Vogels: Excursie - plaats nog te bepalen

November

wo	03	20.00	Bestuursvergadering: Natuurtuinen Jekerdal
za	06	09.30	Werkgroep Flora: activiteit nader te bepalen
za	06	09.30	Werkgroep Natuurbeheer: snoeien boomgaard Amby i.c.m. cursus Stadsnatuur
di	09	20.00	Werkgroep Vogels: bijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal
di	16	20.00	Werkgroep Publieksactiviteiten: bijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal
wo	24	20.00	Werkgroep Flora: bijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal
za	27	08.00	Werkgroep Vogels: Excursie - plaats nog te bepalen

December

za	04	09.30	Werkgroep Flora: activiteit nader te bepalen
wo	08	20.00	Bestuursvergadering: Natuurtuinen Jekerdal
di	14	20.00	Werkgroep Vogels: bijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal
za	11	09.30	Werkgroep Natuurbeheer: snoeien op nader te bepalen plek
wo	15	20.00	Werkgroep Flora: Kerstbijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal
zo	19	09.00	Werkgroep Vogels: Oliebollenexcursie - plaats nog te bepalen

Januari 2022

wo	05	20.00	Bestuursvergadering: plaats nog onbekend
za	08	09.30	Werkgroep Flora: activiteit nader te bepalen
za	08	09.30	Werkgroep Natuurbeheer: snoeien op nader te bepalen plek
di	11	20.00	Werkgroep Vogels: bijeenkomst - plaats nog onbekend
wo	19	20.00	Werkgroep Flora: bijeenkomst - plaats nog onbekend
za	29	08.00	Werkgroep Vogels: Excursie - plaats nog te bepalen

Publieksactiviteiten

*** Jubileumjaar - IVN Maastricht - 50 jaar ***

September

za	04	20.30	Landelijke nachtvindertelling - vertrek Châlet Bergrust
zo	05	12.00	Jubileumactiviteit Mariënwaard - Kinderactiviteitendag
zo	05	13.30	Wandeling Wijn, Wei en Bij - vertrek Châlet Bergrust
di	07	20.00	Cursus Stadsnatuur - Lespakket 7 - Kaart, kompas & GPS theorie (zie pag. 18)
zo	12	08.00	Op fotosafari met Goos - vertrek Natuurtuinen Jekerdal (zie pag. 04)
zo	19	13.30	Jubileum Sterwandeling - vertrek Châlet d'n Observant (zie pag. 04)
wo	22	20.00	Workshop Vleermuizen - Les 2 Herkenning - Natuurtuinen Jekerdal
do	23	middag	Natuur op Maat bij Grubbeveld (besloten jubileumactiviteit)
za	25	09.30	Cursus Stadsnatuur - Lespakket 7 - Kaart, kompas & GPS praktijk (zie pag. 18)
za	25	14.00	Jubileumactiviteit voor de Jekerdal-scharrelkids - Tiny Forest Malberg (zie pag. 05)
za	25		Start Beleefweek Limburg (zie pag. 10)
wo	29	19.00	Workshop Vleermuizen - Les 3 Gebruik Batdetector - Natuurtuinen Jekerdal

Oktober

di	05	20.00	Cursus Stadsnatuur - Lespakket 8 Diersporen theorie (zie pag. 18)
za	09	10.00	Workshop Vleermuizen - Praktijkles : determinatie in winterobject
zo	10	13.30	Jubileumwandeling Frontenpark/Boschpoort - vertrek Filmhuis Lumière (zie pag. 06)
za	16	09.30	Cursus Stadsnatuur - Lespakket 8 Diersporen praktijk (zie pag. 18)
za	23	14.00	Jubileumactiviteit voor de Jekerdal-scharrelkids - Tiny Forest Heer (zie pag. 05)
zo	24	13.30	Bomenfestival Amby - vertrek Bergerstraat 1-2 Withuishof (zie pag. 07)
za	30	19.00	Nacht van de Nacht - vertrek bij de kerk van Bemelen (zie pag. 10)

November

di	02	20.00	Cursus Stadsnatuur - Lespakket 9 Natuurbeheer theorie (zie pag. 18)
za	06	09.30	Cursus Stadsnatuur - Lespakket 9 Natuurbeheer praktijk (pag. 18)
zo	14	13.30	Jubileumexcursie Itteren - vertrek kerk van Itteren (zie pag. 08)
wo	17	19.30	Lezing 'Parels langs Rivierpark Maasvallei' - fysiek én online (zie pag. 17)

December

zo	12	13.30	Jubileumdag 50 jaar IVN Maastricht met receptie (zie pag. 09)
----	----	-------	---

Voor alle publieksexcursies geldt dat deze gratis zijn, maar vanwege het Coronavirus is online aanmelden verplicht. Mochten de maatregelen wijzigen dan wordt dit via de website bekend gemaakt. Graag op tijd bij het vertrekpunt zijn.

**Kijk op www.ivn.nl/maastricht voor eventuele wijzigingen in de activiteiten
Parkeer voor Natuurtuinen Jekerdal s.v.p. aan de Mergelweg.
Boete parkeren in de Drabbelstraat: € 75,- !!**

Chrit Merckelbagh vraagt

Bij een van mijn wandelingen in de buurt van de Belvédèreberg kwam ik langs het bedrijfsterrein van Afvalzorg Belvédère en zag in een berg gerecycled puin een aantal vreemde gaten. En aan de voet van de berg was een afzetting met rood/wit lint. Blijkbaar mag hier niet meer afgegraven worden. Zijn dit misschien nesten van zwaluwen?

Antwoord van Henny Kloosterboer

Hallo Chrit, de holletjes op deze foto, zijn duidelijk de nestholtes van oeverzwaluwen. De vorm, met een iets afgeplatte ronde opening, is kenmerkend.

Oeverzwaluwen broeden altijd in kolonies. Ze graven hun nestgangen, die wel een meter diep kunnen zijn, zelf uit in een zandige steile wand. Dat kan een steile oever van een rivier zijn, maar ook een zanddepot op het terrein van een bedrijf. Het liefst nestelen ze in de buurt van water, omdat ze daar hun voedsel vinden. Want net als andere zwaluwen zijn oeverzwaluwen echte insecteneters. Je ziet ze hier vaak foerageren in de buurt van de Maas. Oeverzwaluwen zijn hier alleen in het broedseizoen. Van mei tot oktober zijn ze hier aanwezig en net als de boerenzwaluw en de huiszwaluw vliegen ze daarna weer terug naar Afrika.

Blijf op de hoogte van de activiteiten van IVN Maastricht

E-mail service: aanmelden bij Chrit Merckelbagh, werkgroep PR:
chritm@gmail.com

Website: kijk ook op de website voor het laatste nieuws,
www.ivn.nl/maastricht

Humus: nr. 111 - JUBILEUMSPECIAL -
komt uit: begin januari en loopt tot half mei 2022

Van her en der

De huiszwaluwen van Borgharen en Itteren

Zwaluwen zijn er in verschillende soorten en maten. Het zijn allemaal behendige vliegers die tijdens de vlucht grote hoeveelheden insecten vangen. Zwaluwen in de lucht horen bij het echte zomergevoel. Wel zien we steeds minder zwaluwen. Dit heeft te maken met het verdwijnen van nestgelegenheid en de afname van insecten in ons nette landje. De huiszwaluw is één van de soorten die in Nederland broeden. In de vlucht zijn ze moeilijk te onderscheiden van de boerenzwaluw en de oeverzwaluw. Kenmerkend is de korte gevorkte staart en de witte band om het lijf. Ze hebben een typische roep in de vlucht die klinkt als het tikken van twee kiezelstenen tegen elkaar.

De huiszwaluw heeft het al lang moeilijk en daarom wordt er al jarenlang onderzoek gedaan naar het broeden in Nederland. Het onderzoek wordt uitgevoerd door SOVON in de vorm van het tellen van de bewoonde nesten. Deze zijn zeer karakteristiek. Het is de enige vogel die een nest maakt aan de gevel van een woning of hoog gebouw, meestal onder de dakgoot. In Maastricht zijn nog enkele kolonies te vinden, waarvan 3 in het gebied van Borgharen en Itteren.

Vanaf 1996 tel ik de huiszwaluwen in Borgharen en Itteren. Ik heb in die tijd al heel wat ups en downs meegemaakt. Dit jaar heb ik hulp gehad met het tellen van Angéla en de Werkgroep Vogels. 2021 is voor Itteren een topjaar. Maar liefst 40 nesten hebben we gevonden. Dit is het hoogste aantal in 25 jaar tellen. De Pasestraat en Op de Meer zijn de plekken waar de meeste nesten te vinden zijn. Borgharen blijft nagenoeg stabiel met 32 nesten, die we vooral in de Middenstraat vinden. De Wiegershof laat een daling zien van 15 naar 10 nesten. Maar dit is nog altijd een indrukwekkend aantal voor één gebouw.

De telresultaten van de afgelopen jaren staan in de volgende tabel (zie volgende pag.)

	1996	2000	2005	2010	2015	2017	2018	2019	2020	2021
Borgharen	51	28	6	25	30	19	27	42	31	32
Itteren	14	13	27	29	30	35	39	33	31	40
Wiegershof	0	0	0	0	0	12	10	14	15	10

Het is fijn dat ook dit jaar weer mensen bereid zijn om mee te helpen. Graag wil ik Angéla en Werkgroep Vogels bedanken. Ook wil ik de huizenbezitters bedanken met een of meerdere nesten aan huis die de overlast voor lief nemen. Zo kan iedereen blijven genieten van dit prachtige vogeltje.

[Carlo Poolen]

Domme ekster

In de straat waar ik woon, staat een grote boom. Ik weet niet welke soort het is, maar hij verliest al heel vroeg in het jaar zijn blaadjes en in het voorjaar zijn andere bomen al volop weer groen als bij deze de knoppen en blaadjes nog moeten verschijnen. Dat de boom dus een groot deel van het jaar kaal is, heeft als voordeel dat de vogels die er gebruik van maken om te eten of te rusten, goed te zien zijn. Pimpel- en koolmezen, houtduiven, spreeuwen, grote bonte specht, gaai, groenlingen, kraai, groene specht en merels zijn zoal de vogels die zich vaker of heel af en toe eens laten zien. Oh ja ... en een paartje eksters niet te vergeten.

Vroeg in het voorjaar rond 7 uur 's ochtends hoor ik een soort van dreun en harde tik; ik lig nog in bed, het is zondagochtend en wil graag nog een uurtje slapen. Maar na een paar minuten, nog een keer een harde tik. Toch maar opstaan..... maar waar het geluid vandaan komt wordt niet duidelijk.

Totdat ik in de woonkamer ben..... een dreun en harde tik tegen het raam. Oei, is het misschien een vogel die de weg kwijt was en nu een beetje "out" en draaierig op de

grond ligt? Maar nee, geen afdruk tegen 't raam en geen verdwaasde vogel op de grond. Wél zie ik nog net een ekster wegvliegen. Zou deze per ongeluk....?

Eén ding wordt de komende dagen duidelijk. Het is inderdaad een ekster die tegen het raam vliegt, maar zeker niet per ongeluk. Er worden telkens gerichte aanvallen met de snavel tegen het raam uitgevoerd. Zo hard en vaak dat ik maatregelen moet gaan nemen. De gordijnen open of dicht maakt ook al geen verschil, de aanvallen blijven door- gaan.

Bij gebrek aan een "rood-wit-tot-hier-en-niet-verder" lint, moet ik iets anders verzinnen. Op internet lees ik dat een vogel met dit gedrag, moe wordt en uitgeput raakt van het constant verjagen van de indringer die hij in het spiegelende glas ziet en dat dit ten koste kan gaan van het grootbrengen van jongen. Al merk ik van enige uitputting bij deze ekster nog helemaal niets, ik volg toch de raad op die gegeven wordt om huis- houdfolie tegen het raam te doen; de spiegeling verdwijnt dan en (hopelijk) ook de tegen het raam vliegende en tikkende ekster. Het helpt inderdaad; zodra de spiegeling weg is, ziet de ekster geen rivaal meer in die "andere" ekster die zijn territorium binnendringt.

Bovendien lees ik op internet dat eksters slimme vogels zijn; in een proef die gedaan is blijkt dat eksters zichzelf herkennen in een spiegel. De letterlijke tekst luidt: "De enige vogel die u nooit met zijn eigen spiegelbeeld in de weer zult zien, is de ekster. Wonderlijk genoeg kan deze vogel zijn eigen spiegelbeeld wél herkennen".

Dit moet mij nu weer treffen..... een domme ekster!

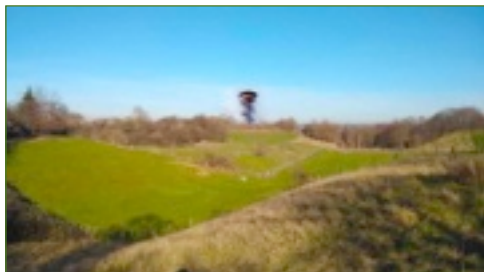
[Lilian Wetzels]

Nog even geduld met het artikel over de 'Sint-Pietersberg' van noordelijk Maastricht

In de vorige Humus beloofden we jullie het artikel van Berto Aussems over de 'Sint-Pietersberg' van noordelijk Maastricht. Dit moeten we jammer genoeg uitstellen tot de volgende Humus.

Er zijn afgelopen maanden veel jubileum- activiteiten geweest en ook de acti- viteiten van de werkgroepen zijn weer op gang gekomen. De verslagen die hierover geschreven zijn, willen en kun- nen we jullie niet onthouden. Dus het artikel van Berto komt in het volgende nummer.

[de redactie]

Logboek werkgroepen

_ Werkgroep Publieksactiviteiten

Zondag 16 mei -

Jubileumexcursie door Stadspark en Jekerkwartier

Het was niet zo'n mooie dag als we gehoopt hadden. De voorspelling was wat buien door de dag. En die kwamen er ook. 66 diehards – een aantal usual suspects maar ook nieuwe gezichten – lieten zich niet afschrikken en genoten van een rondje door de stad dat hen soms op plekken bracht waar ze nog niet eerder waren geweest. Eén zo'n plek was de tuin van de School for Business and Economics van de Universiteit Maastricht die speciaal voor ons die dag geopend werd.

De wandelaars werden ontvangen bij de Brasserie Tapijn en daar op weg gestuurd met een quiz waarvan ze de antwoorden onderweg moesten zien te vinden. Op Tapijn moesten meerderde vragen uitgezocht worden met behulp van de QR-bordjes van NatuurGluren en dat ging prima, ook al was niet iedereen met QR-codes vertrouwd. De lastigste vraag bleek nog wel een 'analoge': niemand bedacht dat met de

baltsende 'vogels' wel eens de studenten bedoeld konden worden die bij het eerste zonnetje in het voorjaar hun prachtkleuren onder de aandacht van andere bezoekers proberen te brengen ('de andere sexe' gaat niet meer op, tegenwoordig). Mooi was dat uitgerekend bij het gezin met kinderen NatuurGluren helemaal uit de verf kwam doordat bij het tellen van de jonge koolmezen via de nestcamera de ouders kwamen aanvliegen en ze konden zien hoe de aangedragen worm in de kast door de jongen verorberd werd. Daar doen we het voor!

Na gemiddeld zo'n anderhalf uur en 4 km langs Jeker en stadsmuren, door poortjes en steegjes, over bruggetjes en het OLV-plein kwamen de wandelaars terug op de Tapijntuin waar ze kruidenthee, koekjes en uitleg kregen (onderweg hadden ze al een zakje wilde bloemenzaad ontvangen). En daar konden ze hun quiz inleveren, die uiteindelijk aan drie ex aequo winnaars een boekje over stadsnatuur opleverde. En ons jubileumgeschenk, de nestkast? Die hangt nu op de Tapijntuin, natuurlijk.

Pluk de dag/ Carpe diem!

[Rob Jansen]

Zondag 13 juni - jubileumexcursie Wolder, Campagne en Biesland

Op 13 juni organiseerde IVN Maastricht samen met Buurtnetwerk Campagne en Aangenaam Wolder-Campagne een "Natuur en Cultuur in de Buurt"-jubileumwandeling. Gewandeld werd door de buurten Wolder, Campagne en Biesland. Ruim 80 deelnemers,

waarvan meer dan de helft uit de buurten, hadden zich aangemeld.

Vanwege de Corona-regels werd gelopen in groepjes van maximaal 4 mensen die een uitgebreide kleurrijke digitale routebeschrijving en een vragenlijst meekregen. De vragen waren gerelateerd aan de route en gingen over natuur, cultuur en historie. Sommige antwoorden waren echt niet

op internet te vinden en dat leidde tot felle en humoristische discussies.

De pittige route, ongeveer 7 km lang, liep langs bekende en minder bekende markante plekken. Gewandeld werd door verborgen holle wegen, langs de mergelgroeves Theunissen, door mooie kleine

landschapselementen en voorbij geliefde monumenten. Het was echt boffen met het weer. Zo konden bloeiende bermen, onbekende insecten, vele soorten vogels, eco-

logische fruitboomgaarden, insectenhôtels en bloeiende wijngaarden zich trots presenteren. Wie wist er nu dat de Winterslag zo mystiek mooi was en vroeger Kerksteeg heette? Prix de Rome bleek een eeuw geleden nog tramhalte te zijn. En het voor velen onbekende loopje door het Kattenbergvoetpad deed mediterraan aan. Wat was ook alweer de oorspronkelijke naam van de Apostelhoeve?

Na afloop trakteerde het jubilerende IVN Maastricht bij District04 op 'n pèlske en dat maakte het allemaal nog gezelliger.

Was je niet in de gelegenheid mee te wandelen of wil je de wandeling nog eens lopen, ga dan naar onze website. Daar vind je de wandeling onder het kopje Jubileumwandelingen. [Gid van Schijndel]

Zondag 26 juni - jubileumwandeling Jeker, berg en dal

De weersomstandigheden waren zeer gunstig, heldere hemel veel zonneschijn en een klein beetje wind, misschien zelfs iets te mooi voor een wandeling door de "Natuurtuin" van Maastricht.

De start was bij de Natuurtuinen Jekerdal van CNME. Zeer verzorgde omgeving van keurig aangelegde tuinen. Hier werden de laatste instructies gegeven, de kaarten uitgehaald en is voor iedereen de wandeling aangevangen. Toen alle deelnemers gestart waren, zijn Gid en ik aan de wandeling begonnen. Onze taak was als bezemwagen te fungeren en te kijken of alles binnen de perken was afgehandeld en achtergelaten.

Het vertrekpunt was zoals vermeld bij de tuinen van CNME. Van hieruit wandelden de deelnemers door het gebied rond de Jeker.

Dit heldere riviertje kronkelt met een redelijke snelheid door het dal. Aan de ene kant de Sint-Pietersberg en aan de andere kant de Louwberg. De route was op het kaartje met beschrijving zo neergezet, dat het redelijk makkelijk was te volgen, mits je

ook nog de moeite nam om goed te lezen wat er stond. Het landschap was bij aanvang vlak en je kon de vorige groepen makkelijk zien, hetgeen een mooi herkenningspunt was wanneer je meer oog had voor de bermen. Deze bermen stonden vol met de prachtige klapproos, blauwe korenbloem, de gele ganzenbloem en meer kleine bloemetjes (hier zijn alleen die bloemen genoemd die je niet zo vaak tegenkomt). We liepen over wandelpaden die een landbouwgebied met vele korensoorten doorkruisten.

Het landschap was vlak, maar aangekomen op de Mergelweg was het afgelopen met de vlakke en geteerde wegen. Hier waren mooie stevige wandelpaden die ons verder

door het heuvelachtige landschap voerden. We liepen de Jeker over bij de vroegere molen. Hier had in het verleden Regout zijn bewind en voor het afwerken van zijn aardewerk had hij glazuur nodig. Dit werd hier in de Jeker vervaardigd door een vernis en glazuurmolen. Wanneer je terug in de geschiedenis van Maastricht duikt weet je dat vroeger twee heren Maastricht bestuurden. Beiden hadden ook overal herinneringspunten want wanneer de een wat had wilde de ander dat ook hebben. Vandaar dat hier vroeger twee molens stonden: de ene was van de Prins Bisschop van Luik en de andere was van de Hertog van Brabant.

Aangekomen bij de Mergelweg aan de voet van de Sint-Pietersberg namen we het steile pad dat ons naar boven voerde en ons ook weer na een tijdje naar beneden voerde. Hier waren trappen gemaakt om het dalen zeker bij regenweer niet al te gevaarlijk te maken. Maar het bleef soms uitkijken naar het zoeken van de min of meer verborgen trappen.

Boven gekomen volgden we de weg waar vroeger het einde was van het Pieterpad dat ergens in Groningen begon en hier zijn eind vond. Vanaf deze weg was het ook regel-

matig genieten van het prachtige uitzicht om ons heen en vooral ook van het gevarieerde landschap dat zich onder ons uitstreckte. Van hieruit was het Jekerdal in al zijn eenvoud, maar ook in al zijn pracht, vanuit meerdere oogpunten en uitgangspunten te bewonderen.

Terug naar de wandeling. We troffen een controlepost aan die ons aangaf dat mensen hier verkeerd waren gelopen. Wandelaars hadden blijkbaar in het script van de tocht regelmatig 'na 800 meter' over het hoofd gezien of niet gelezen, waardoor ze

van de route afwijken. Gelukkig werden velen door deze controlemedewerkers 'gered'. Van hieruit kwamen we een stuk verder naar beneden bij de trap. Ja, niet zomaar **een trap, dit is een zeer speciale**, die ook nog herkenbaar is en zal blijven zeer zeker door het mooie gedicht dat voor de trede duidelijk zichtbaar is aangebracht. Hier lieten we ons de aangeboden Prosecco smaken en vervolgden onze weg naar de Tuinen van CNME. In de ontvangstruimte van het CNME vond de afsluiting plaats. Hier was door IVN'ers gezorgd voor een uitgebreid buffet met diverse hapjes en drankjes. De dagprijs werd uitgereikt en iedereen gaf op zijn eigen wijze te kennen dat er teruggekeken kon worden op een zeer geslaagde jubileumwandeling door een zeer gevarieerde natuurlijke omgeving. [Jo Bootz]

Zondag 11 juli - Jubileumfietstocht Daalhof/Malberg/Oud-Caberg

Het was alweer een prachtige dag voor onze jubileumactiviteit (over geluk gesproken!). Dit keer een fietstocht door de meest westelijke buurten van Maastricht. De route was door Tineke, Toos en Pieter uitgezet. Het vertrek- en het eindpunt was de kinderboerderij Daalhoeve in Daalhof. Vanwege Corona werden we in groepjes van maximaal 6 fietsers op pad gestuurd. Wij waren de laatste groep en hebben genoten van de prachtige route. We werden zeer gastvrij ontvangen in de Volkstuin Daalhof, werkelijk een parel in deze buurt!

Via een smal paadje slingerden we naar de chorobat, de Romeinse waterpas. Onder-tussen ontstond er al discussie over de antwoorden op de vragen, hoe kan het ook anders als drie broers samen in één groep zitten!

Bij het Albertkanaal stond Toos die uitleg gaf over het geologisch talud en de flora langs het kanaal.....wat groeien er veel verschillende planten! "Eh, dat is toch kamille, schrijf dat maar op"....."Hallo, als dat kamille is, dan...." Uiteindelijk bracht Toos uitkomst: zomerfijnstraal!

Verder langs het kanaal en dan met onze 'foetelfietsen' fluitend omhoog richting de Neanderthalsite. Weer discussie, wat schrijven we op? Iets verder kwamen we op het

nieuwe fietspad dat op de grens van Nederland en België door het oudste landbouwgebied van Nederland loopt, het Lanakerveld. Bij een van de landmarks stond Pieter, die gloedvol vertelde over de veldslagen die toch niet geleverd werden. Teveel angsthazen toen in dit gebied? Via de Van Akenweg met z'n mooie boerderijen fietsen we door Oud-Caberg op weg naar het Tiny Forest in Malberg. Daar stond Tineke die ons het bos instuurde met loeppotjes om op jacht te gaan naar diertjes die je vaak over het hoofd ziet. We slaagden en oh ja, die vragen moesten ook nog beantwoord worden.

Intussen was het al half vijf geworden, tijd om 'gas' te geven richting de kinderboerderij. Via het Van de Vennepark en de Goudenweg kwamen we heelhuids en dorstig terug bij de kinderboerderij waar we een drankje van jubilerend IVN Maastricht kregen aangeboden. Later kwam Tineke nog even bij ons zitten en hebben we de vragen doorgenomen....zo slecht hadden we het toch nog niet gedaan! Niet gewonnen, maar wel genoten van een heerlijke dag.

[Chrit Merckelbagh]

_ Werkgroep Jeugd

De Jekerdal-scharrelkids zijn in de afgelopen periode niet bij elkaar gekomen als gevolg van de coronamaatregelen. Dat wil niet zeggen dat we niet actief zijn geweest voor de jeugd. Zo hebben we op 22 mei een avond georganiseerd voor de Scouts van Scouting de Eburonen in de Beatrixhaven. De kinderen hebben op hun eigen terrein gezocht naar de planten, vogels en kleine diertjes. Ondanks het koude weer hebben de kinderen ervaren hoeveel natuurlijk leven aanwezig is op hun eigen scoutingterrein. Op 4 juni en 9 juli waren we terug bij de Eburonen, maar nu voor de oudere jeugd. Hun kennis op het gebied van kaart en kompas is bijgespijkerd voor een speurtocht die ze zelf moeten maken.

Donderdag 22 juli zijn we aanwezig geweest bij de jaarafsluiting van Basisschool de Poort in Heugemerveld. Alle klassen hebben kleine diertjes kunnen vangen op hun eigen speelplaats. Daarnaast waren er waterbakken om waterdierjes te vangen. Normaal zijn de waterbakken populair, maar de kinderen zijn vooral bezig geweest op het schoolplein. Tot hun grote verbazing waren de vangpotjes al snel gevuld met spinnen, kevers, vlinders, mieren, zweefvliegen, sluipwespen en wantsen.

De laatste activiteit was een avondwandeling voor de welpen van Scouting Maastricht-West. De groep was op kamp in Berg en Terblijt. De wandeling voerde langs de Curfsgroeven, die grote indruk op de kinderen maakte. Onderweg zagen we Bijvoet en ik vertelde dat reizigers vroeger blaadjes van die plant onder hun voeten stopten. De olie in de plant houdt de voetzool soepel. Tot verbazing van de stafleden trokken de kinderen direct de schoenen uit om te vullen met blaadjes van de Bijvoet. Of het heeft gewerkt, weet ik niet.

[Carlo Poolen]

Modanne - Atelier
Kledingreparatie
Kledingontwerp
Workshops

Annette Pieters
Velljndonk 20
6218 GK
Maastricht

06-38207602 | modanne.atelier@gmail.com | www.modanne.nl

_ Werkgroep Flora

De afgelopen periode zijn er geen fysieke bijeenkomsten van de werkgroep Flora mogelijk geweest, maar het was verantwoord om vanaf half juni weer te starten.

Woensdag 16 juni - Duivelsgrot

Op woensdagavond 16 juni gingen we, Tineke, Irma, Marijke, Kik en ik een mooi stukje grasland op een schrale kalk- en lössbodem bezoeken, gelegen tegenover de Duivelsgrot van de Kanterheide. Naarmate wij hoger wandelden, werden de soorten kleurrijker. Langs het pad groeiden de aardaker, de blaassilene, de kropaar en de glanshaver. Ook zagen we de agrimonie, het graskruipertje, de dolle kervel, de speerdistel en de bijvoet. Witbol, rataal, smalle weegbree, rode klaver, kruldistel, heermoes, radijs en - na een lange discussie - een gewone raket waren andere soorten die we tegenkwamen. Vóór de Duivelsgrot liepen wij naar rechts,

waar mogelijk meer kalk in de grond zit en minder vocht in het talud, waar warmteminnende kruiden groeien. We hebben hier wilde reseda, slangenkruid, dag -en avond koekeksbloem, heggerank, malrove (zeer zeldzaam), beemd kroon en knoepkruid aangetroffen, maar ook dravik, muskuskaasjeskruid, zomerfijnstraal, jakobskruid, veldzuring en duizendblad. We hebben enige tijd stilgestaan bij het onderscheid tussen de verschillende soorten klaver zoals citroenklaver, liggende klaver (voor ons een

Malrove

nieuwe ontdekking), hopklaver en kleine klaver. Verder konden we onze lijst aanvullen met gele morgenster, kalketrip (de enige plek in Nederland waar dit plantje voorkomt), gewone veldsla, sint-janskruid, akkerkool, grote klis, gevlekte dovenetel, varkensgras, maasraket en de reigersbek. Ook zagen we naast de vele struiken met hondsroos, een egelantier die via klierharen een appelgeur afscheidt als je de bladeren kneust.

Inmiddels waren we op het hoogste punt van de grindweg aangekomen, vanwaar wij langzaam terugliepen naar het vertrekpunt, de begraafplaats in Kanne.

[Ton Castermans]

Zaterdag 3 juli - Bosschereiland

Er is weer een nieuw stukje natuurontwikkelingsgebied in Maastricht bijgekomen n.l. Bosschereiland, een gebied ten noorden van Boschpoort. Het uitzicht over de Grensmaas richting Borgharen is prachtig en het ooibosgebiedje rond de overlaat is besloten en geschikt voor grote gele kwikstaart en ijsvogel. Nu bloeide de vlottende waterranonkel boven het wateroppervlak.

Het staat beschreven in het boek *Natuurlijk Maastricht* als een mooi gebied in pioniersfase met veel kamille en ereprijsen en dus interessant om een paar jaar te volgen hoe het zich gaat ontwikkelen. Ik was er al met de florawerkgroep van Eijsden in mei naar toe gegaan en toen vielen al de bloemrijke bermen op en in de afgegraven laagte de vele blauwe waterereprijs rondom de plassen met knobbelzwaan, grote zilverreiger en andere watervogels. Ook zomaar tussen het geel van groot streepzaad een rouwende gouden tor, voor ons een nieuwe soort.

Dus goed om ook met de florawerkgroep van Maastricht dit gebied te verkennen. We waren met z'n vieren; velen waren al op vakantie. Het pad parallel aan de dijk en de laagte was nu al niet meer te belopen, zo dichtgegroeid met akker- en kruidistel, bijvoet, vlinderstruik en grote kaardenbol. Dus toen het fietspad maar genomen en meer genoten van het determineren van diverse planten die we niet zo goed konden thuisbrengen, maar dan kom je niet ver. Niet erg want zo leren we weer nieuwe planten kennen zoals akkerkers die ook veel op maasraket leek, maar andere hauwtjes (vruchtjes) heeft. Een witte schermbloemige die geen peen bleek te zijn, maar groot akkerscherm met veel losser scherm en grijsgroene peenachtige bladeren. Dit alles via Obsidentify of Plantnet opgezocht en daarna in detail in onze flora's verder de details nagelezen. Maar ook worstelden we weer met de kamillesoorten. Schijfkamille is duidelijk, maar is het nu reukloze of stinkende of echte kamille? We kwamen uit op reukloze kamille met grote straalbloemen. En soms moet je diep bukken voor een kleiner plantje, kleine varkenskers die de geur had zoals tuinkers op je brood. En die mooie pluim, is dat ruige weegbree of toch een gras? Dichtbij en kijkend naar het blad bleek het een gras, maar dan was er weer de keuze: grote vossenstaart of timoteegras? De rijmpjes "vos laat los" en "Timotee geeft mee" werden uitgeprobeerd. Zo kwamen we op grote vossen-

staart. Het was eigenlijk te warm, dus terug flink doorgestapt al luisterend naar de vogels als de roepende scholekster en kwetterende huiszwaluwen boven ons hoofd. Verder ontmoetten we ook nog een zingende grasmus en een bosrietzanger vanuit de hoge vegetatie. Het was zeer leerzaam en de moeite waard om hier vaker naar terug te gaan.

[Tineke de Jong]

Woensdag 21 juli - Severenpark

Voor het eerst kunnen Josee en Pieter weer aansluiten bij een Florabijeenkomst. Samen met Inge, Marijke, Ton en Irma verkennen we het Severenpark bij Huize Severen in Amby. We maken een rondwandeling door het park langs de begraafplaats van de Zusters van Barmhartigheid die in een groot deel van de 20^e eeuw Huize Severen bewoonden, door het broekbos en langs de Lourdesgrot. De naam Severen zou verwijzen naar de familie Van 't Zievel, de eerste bewoners van Huize Severen (gebouwd in de Late Middeleeuwen) en dit betekent drassige grond.

Opvallend is dat in het park overal veel brandnetel groeit, ook op de plekken die verder goed onderhouden zijn zoals bij de vijvers. Josee legt ons het verschil tussen de mannelijke en de vrouwelijke brandnetel uit. De bloeiwijzen van de vrouwelijke brandnetel wijzen naar boven en die van de mannelijke naar beneden zodat het stuifmeel van de mannetjes terecht komt op de stamper van de vrouwtjes. Zoals verwacht in een park staan er veel monumentale bomen zoals platanen, eiken, paar-denkastanjes en veel naaldbomen met reigersnesten. De Hongaarse eik waar Tineke ons per e-mail op gewezen had en die aan het doodgaan is, hebben we niet gevonden. In de onderbegroeiing zien we hondsdrif, gewoon nagelkruid, zomervijnstraal, heksenkruid, gewone brunel en wilde aardbei. Van de 5 moerascipressen bij de vijver zien we geen knieën (luchtwortels) omdat er te veel brandnetels staan, maar bij een van de bruggetjes zien we die wel, hoewel ze maar heel dunnetjes zijn. In de omringende struiken zien we esdoorn, es en een els in de verdrukking. Ook vlier en een treurwilg. Richting broekbos staan veel eiken begroeid met klimop, maar deze wordt geprobeerd om in toom te houden, doordat onderaan de wortels zijn doorgezaagd. Hier staan ook wat kwijnende populieren en een tamme kastanje die het niet erg goed doet. We zien verder bitterzoet groeiend in een boom, dagkoekoeksbloem, een erg laag groeiende grote kaardenbol, speerdistel, veldlathyrus, bosandoorn, witte abeel, akkerkool en heggenrank. Om sinds lange tijd weer bij te praten was dit een zeer geslaagde avond.

[Irma Kokx]

Hier zijn de luchtwortels nog goed te zien

_ Werkgroep Natuurbeheer

Zondag 4 juli – bloesemweide Amby, snoeien met de buurt

Na een lange periode waarbij we niet in groepen buiten mochten werken vanwege de Coronaregels, was er eindelijk onze eerste werkochtend in Amby. De vaste groep mensen uit Amby hadden me met de jubileumwandeling in maart al laten weten dat we toch echt weer moesten komen werken omdat de bomen de hemel in groeiden. De eerste snoeiochtend die mogelijk was stonden we present in de bloesemweide. Inderdaad, er moest veel gebeuren. We waren gelukkig met een grote groep en iedereen had er zin in. We hebben de fruitbomen voor de voet nagezien. Enkel de appelbomen die erg vol met blad zaten kunnen we beter in de winter snoeien als het blad eraf is. En er is nog genoeg te doen de eerstvolgende keer.

We hebben onze werkzaamheden afgesloten met vlaai en boerenchampagne.

We waren in totaal met 15 personen; 8 personen van IVN Maastricht en 7 uit de buurt.
Een mooie start van een nieuw seizoen. [Dirk van de Weijer]

Nieuwe app voor meldingen bij de gemeente

Er is een nieuwe app beschikbaar (in de App Store en in Google Play) om bij je gemeente melding te doen over allerlei zaken, bijv.: van illegaal afval storten, kapot straatmeubilair, milieudelicten, verlichting, etc.

De app heet: **MijnGemeente APP**.

In Maastricht komt deze app in de plaats van de app Maastricht Meldt, deze is niet meer actief. [Chrit Merckelbagh]

_ Werkgroep Vogels

Natuurgebied De Dellen

Wat is er toch aan de hand in het natuurgebied De Dellen bij Amby-Meerssen? Dit vroeg ik mij af omdat om en nabij Pinksteren 2021, medio mei, er plots bijzondere vogels te zien en te horen waren in dit natuurgebied. Zoals, onder andere, een echtpaar grauwe klauwier, een fluitier, een grauwe vliegenvanger maar ook een wielewaal. Toch allemaal vogels die je niet dagelijks tegenkomt. Dit dwingt je haast om dit gebied te bezoeken.

Bert Merk en ik hebben dan ook op woensdag 26 mei 2021 de koe bij de horens gevat en zijn die ochtend omstreeks 6.30 u het gebied in gegaan. De ietwat druilerige ochtend deerde ons niet. Ook voor Bert (als inwoner van Meerssen en man van de streek) is dit een verrassing, al die bijzondere vogels. Naar zijn weten is het toch al wat jaren geleden dat deze vogels hier allemaal tegelijk te zien en vooral te beluisteren waren. Het is toch steeds weer afwachten of je al deze vogels in het gehoor gevangen krijgt en dan liefst ook nog in het vizier krijgt. Vol goede moed zijn we op pad gegaan, na

eerst een forse beklimming te hebben gemaakt vanaf de parkeerplaats van uitspanning De Nachtegaal. Amper gekomen van deze serieuze ochtendgymnastiek werden we, al vrij snel, rijkelijk beloond door de geweldige, imponerende zang van de fluitier. Ja, en probeer hem dan maar eens in beeld te krijgen. Het valt wel gelijk op dat hij redelijk goed binnen zijn territorium blijft, echter dan heb je hem nog niet in beeld. Zo een geweldige zanger wil je ook zien, dus een paar

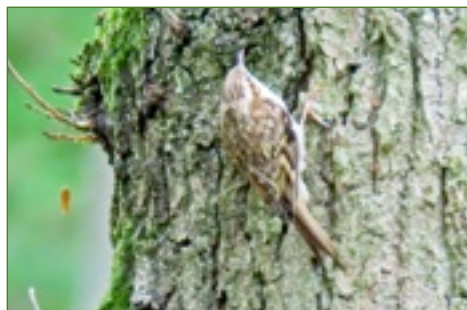
stappen van het pad af moet kunnen. Een goede beslissing, we kregen hem heel goed in beeld, ja zelfs tot op een zestal meters en het deerde hem geenszins, integendeel het pleziede hem en het leek wel of hij een ochtendconcert voor ons wilde afgeven, fenomenaal! Genieten op het hoogste niveau! We kregen er niet genoeg van, maar ja eens zal je hem moeten verlaten en verder moeten gaan. Met pijn in het hart vervolgden wij onze weg. Zo vroeg in de ochtend zijn al heel veel vogels met hun zang bezig en dat betekent dat je zelf je oren heel goed gespist moet houden om de diverse vogels te kunnen onderscheiden. Na een half uur hoorden we weer een andere fluitier.

Op weg richting het open veld bij de Curfsgroeve hebben we onder andere nog diverse grauwe vliegenvangers gezien en gehoord, en dat is dan ook weer een speciaal moment om van te genieten. Bij het open veld aangekomen zijn al onze ogen gericht op de

grauwe klauwier die daar zou moeten zitten. Gelukkig, het mannetje zit er ook en laat zich goed zien op zijn uitkijkpost. Het vrouwtje op dat moment nog niet. Een wespendif kwam ook nog even poolshoogte nemen en vloog toen weer verder.

De oehoes in de Curfsgroeve hebben we helaas niet gezien. Op de terugweg naar het open veld hoorden we wel een aantal

keren de onmiskenbare zang van de wielewaal (slechts korte strofen). Toch ook weer een bijzonder moment en waarneming. Bij het open veld hebben we een aantal keren het baltsgedrag van het mannetje grauwe klauwier goed kunnen zien evenals zijn bijzondere zang/roep kunnen horen. Het vrouwtje was alleen te zien als beiden opvlogen en vermoedelijk was de nestbouw al volop bezig in de lage struiken/begroeiing.

Op ons laatste deel van onze looproute zagen we plotseling twee achter elkaar aan jagende "boomkruipers", echter Bert en ik hadden vrijwel meteen in de gaten dat het wel eens iets bijzonders zou kunnen zijn. Op enig moment gingen beiden neer tegen een boom en toen was het snel foto's maken. Bij nadere bestudering van deze foto's kregen Bert en ik een redelijk vermoeden dat het wel eens kortsnavelboomkruipers zouden kunnen zijn. Op basis van de foto's en de ingebrachte argumenten/bewijsvoering is deze waarneming later op de site van waarneming.nl goedgekeurd. Voor mij vandaag in elk geval drie (!) lifers: fluitier, wielewaal en kortsnavelboomkruiper.

Na terugkeer om 13.30 u bij De Nachtegaal hebben Bert en ik met enorm veel plezier en voldoening teruggekeken op deze bijzondere vogelochtend.

Het filmpje van de fluitier kan via deze link worden bekeken

<https://www.youtube.com/watch?v=f-hWOME2kS0>

[Hans van den Boorn]

Zaterdag 24 mei - 50 Vogels spotten

Op zaterdag 24 mei om 12:00 uur precies, startte een unieke 24-uurs vogeltelling ter viering van 50 jaar IVN Maastricht en gingen 21 vogelaars de uitdaging aan om binnen 24 uur tijd tenminste 50 vogelsoorten te spotten binnen de grenzen van Maastricht. De

deelnemers waren van zeer uiteenlopend pluimage, precies zoals de organisatoren het gewenst hadden. Op de startlijn in Natuurtuinen Jekerdal zagen we toptellers met jarenlang ervaring, alsook gezinnen met jonge kinderen, die blij waren met de vogelzoekkaart die voor hen klaarlag. Omdat samen op pad gaan gezelliger is dan alleen, werd toegestaan om als team (max. 6 personen) aan de wedstrijd deel te nemen.

Het resultaat van deze marathon vogels spotten toonde nog eens aan dat de variëteit in het landschap dat onze stad omringt grote aantrekkingskracht heeft op een veelheid aan soorten. De totaalscore van ruim 80 omvatte onder meer de slechtvalk, de oehoe, visdiefjes, oeverzwaluwen en een ijsvogel.

Een week later, nadat de jury de tijd had gekregen om de scores te beoordelen, werden op zondag 6 juni, eveneens om 12:00 uur in Natuurtuinen Jekerdal, de prijzen uitgereikt. Natuurlijk met koffie, vlaai en lekkers voor de kinderen.

Het team Janneke Ackermans/Frank Mommers werd met een score van 68 soorten tot winnaar uitgeroepen. Met een verschil van slechts één soort werd het team Hans van de Boorn/Bert Merk tweede. Bij de volwassenen met kinderen behaalde het team Bloemers met 36 soorten de hoofdprijs. De winnaars werden gelauwerd met een thermodrinkbeker. Voor alle anderen die ten minste 50 soorten hadden gespot, was er een porseleinen mok. Alle kinderen kregen een sleutelhanger met een grappig fladderend en zingend vogeltje.

De jury bestond uit Peter Alblas, Peter Vercrujsse, en Tineke de Jong. De organisatie was in handen van Carlo Poolen, Christine Woestenburg, Else van Schaijk, Hugo Bloksma, Nico Wetzels en René Pirson.

[Hugo Bloksma]

_ Werkgroep BOP

Inmiddels is bekend dat IVN Maastricht bij haar jubileumplek 'Eik en Beuk' op de Sint-Pietersberg een trap heeft gekregen. Nou ja, gekregen? We hebben die zelf gemaakt. 'We' staat voor werkgroep BOP (Beheer en Onderhoud Projecten), 8 man sterk.

Een korte samenvatting van wat we zoal gedaan hebben sinds de vorige uitgave van de Humus:

Het is 19 april als vijf BOP-ers de schop in de grond zetten om tegen het talud een cortenstalen trap te gaan maken. De éérste trede is de belangrijkste van alle 10 treden die uiteindelijk gemaakt worden. Als dié trede, die verankerd wordt in cement, mooi waterpas ligt dan gaat de rest van zelf. Waar komt de eerste trede, waar komt de cementen verankering? Chrit maakt het voor alle zekerheid nog eens duidelijk.

Een dag later werd er cement aangemaakt en de eerste trede geplaatst. Het benodigde water kregen we van een van de bewoners van de Mergelweg en werd met de kruiwagen aangevoerd want een waterkraan was in het talud niet aanwezig.

Op donderdag 22 april was het cement voldoende uitgehard en konden we met een gerust hart trede 2 en volgende gaan plaatsen. Elke trede is in feite een open bak en wordt met bouten en moeren op de onderliggende trede bevestigd. Het ging ons ontzettend voor de wind; alles paste prima.

De bovenste treden van de trap hebben op het stootbord een tekstregel en vormen een gedicht. Gedurende het werk kwam er een niet onbelangrijke vraag naar boven: "met welke trede gaan we zo meteen verder, met de trede met de eerste regel van het gedicht of met de trede met de laatste regel van het gedicht"? Tja, dat was even nadenken. Samen werden we het eens: als je de trap oploopt moet je de eerste regel van het gedicht eerder tegenkomen dan de laatste regel. Dus in die volgorde werden de treden geplaatst. Nadat de 10 treden allemaal geplaatst waren werden ze gevuld met silex dat we gratis en voor nop (!) van Natuurmonumenten hadden gekregen. Zaterdag 24 april werd het talud aan weerszijden van de trap aangepakt en na een paar uurtjes von-

den we het welletjes. “De trap is klaar, en de rest doen we een andere dag wel”.

Ja, er was nog een ‘rest’. Boven op het talud, bij de cirkel voor de bank liggen 4 keien. Bij het 40-jarig bestaan van onze afdeling is toen voor elk decennium een kei rondom de cirkel geplaatst; 4 keien dus. Dat moeten er nu dus 5 worden.

Maandag 7 juni gingen we gewoon een keitje erbij leggen, nou ja ‘gewoon’? Zo gemakkelijk ging dat niet. Vijf keien liggen rondom een cirkel op een andere afstand van elkaar dan 4 keien, tenminste als je het ‘netjes’ wilt doen. Dus alle vier de keien eruit! Het bleken zware keien te zijn die ook nog eens behoorlijk diep in de grond zaten. Na meten, graven en de nodige zweetdruppels lagen er uiteindelijk toch 5 keien. We hebben 10 jaar om uit te rusten.

Een week later hebben we snoeiwerk verricht aan de haagbeuk bij de jubileumlocatie. De vorm van de haag moest echt gefatsoeneerd worden en het ‘raam’ in die haag hebben we uitdrukkelijker vormgegeven. Het heeft nu wat weg van een Gotisch raam. Na afloop hadden we echt het gevoel van “laat die officiële opening van de trap maar komen, alles is in orde”.

Op 26 juni werd de trap ’s middags officieel geopend én tevens voerde later op die dag de jubileumexcursie door het Jekerdal langs de trap. Een delegatie van onze werkgroep was zowat de hele dag bij de nieuwe trap aanwezig, niet alleen om bij de officiële opening acte de présence te geven maar ook om die dag als gastheer, bouwtechnisch voorlichter en sommelier te acteren. Het was een geslaagde dag, zeker weten!

[Chris van den Ende]

Bie dur Lei

(Châlet D'n Observant)

Midden in de ENCI-groeve ligt het infocentrum 'Bie dur Lei' (Châlet D'n Observant) met een prachtig terras waar het heerlijk toeven is.

Geniet van het fantastische uitzicht op de Observant, de visvijver en de ENCI-groeve met haar adembenemende kalkwanden.

Of beklim de trap naar het spectaculaire uitzichtplatform.

Binnen is er een doorlopende informatiefilm over het 'Plan van Transformatie ENCI-gebied', waar beheerder Lei Bellefroid u trouwens alles over kan vertellen.

Het is niet alleen een plek om lekker uit te rusten onder het genot van een hapje en een drankje, maar ook het vertrekpunt van o.a. een fotospeurtocht, prachtige wandelingen (5-25 km) en fietstochten. Deze zijn gratis te verkrijgen.

De kinderen kunnen gratis op zoek naar fossielen in mergelblokken.

Met hamer, helm en veiligheidsbril wordt het een spannend avontuur.

Voor de grote avonturiers zijn er rondleidingen door de ENCI-groeve.

In de vijver kan gevist worden en als u met een groep een op-maat-gesneden excursie of activiteit zou willen, kan dat geregeld worden.

Bie dur Lei is het hele jaar door geopend
op woensdag en donderdag van 12.00 tot 17.00 uur,
op vrijdag, zaterdag en zondag van 11.00 uur tot 18.00 uur.

Adres: Lage Kanaaldijk 117, 6212 NA Maastricht
e-mail: chaletobservant@gmail.com
website: www.chaletobservant.nl

Lid worden?

Draagt u IVN een warm hart toe of wilt u zelf actief meedoen in een van de werkgroepen? Geef u dan op als lid en sluit aan bij de afdeling Maastricht:

1) via de website:

www.ivn.nl/maastricht onder de knop 'Lid worden'

2) via het secretariaat:

Carlo Poolen: telefoon 043-3626261 of per e-mail: ivn.maastricht@home.nl

Het IVN-lidmaatschap kost:	€
IVN-lid (en aangesloten bij afdeling Maastricht) inclusief: - afdelingsblad Humus (3x per jaar) - tijdschrift Mens en Natuur (4x per jaar)	24,-
IVN-lid (en aangesloten bij afdeling Maastricht) inclusief: - afdelingsblad Humus (3x per jaar) - tijdschrift Mens en Natuur (4x per jaar) - abonnement tijdschrift de Natuurgids (8x per jaar)	41,-
Huisgenoot- of Jeugdlid	5,-

Donateur worden?

Wilt u geen lid van onze vereniging zijn, maar ons wel financieel steunen? Dat kan! Maak minimaal € 15,- over op rekening NL05 INGB 0002 4052 39 van IVN Maastricht onder vermelding van donatie.

U ontvangt dan 3x per jaar ons afdelingsblad 'Humus'. U heeft geen stemrecht en u krijgt geen korting op IVN-cursussen en andere IVN-activiteiten.

Adverteren in Humus

De kosten voor 1 jaar (3 nummers) adverteren bedragen:

¼ pagina € 25,-; ½ pagina € 50,-; 1 pagina € 75,- (in zwart/wit)

Kopij voor Humus 111 (verschijnt januari 2022)

Aanleveren uiterlijk 15 november bij Chris van den Ende,
e-mail: chris.vandenende53@gmail.com

Redactie Humus: Chrit Merckelbagh, Tineke de Jong, Chris van den Ende.

Afdelingsblad Humus verschijnt 3x per jaar.

